

- самостійне виконання учнями фронтальних лабораторних робіт та робіт фізичного практикуму, як одного з елементів діяльнісного підходу до навчання та виховання має значний потенціал формування компетентностей учнів;
- достатнє забезпечення кабінету фізики сучасними комплектами лабораторних та демонстраційних приладів разом з мультимедійними та інформаційно-комунікаційним обладнанням є необхідною умовою набуття учнями основних ключових компетенцій;
- застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в поєднанні з інноваційними особистісно-орієнтованими підходами у навчанні є запорукою формування гармонійно розвиненої особистості учня.

Коваль С.Ю.

студентка,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

ГРАФІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ХУДОЖНИКА-ПЕДАГОГА

Останнім часом дуже активно розвивається галузь освіти, що готує дизайнерів, у тому числі фахівців з дизайну друкованої продукції. Але, на жаль, якість освіти у порівнянні з «до комп'ютерною ерою» стала набагато гіршою, і ця проблема продовжує турбувати прогресивну частину педагогічної громади на протязі багатьох років.

Графічний дизайн – це художньо-проектна діяльність зі створення гармонійного та ефективного візуального середовища. Як зазначає С.І Серов, «графічний дизайн – найбільш динамічна, мобільна, але й в той же час і мало вивчена в теоретичному плані сфера дизайну» [7, с. 5].

Проблеми графічного дизайну книг досліджували: О. Гладун [2], В. Перевальський, О. Грацькова [1], С. Конончук, Г. Малаков, Н. Спітнєва [6], Д. Беккер, О. Гладун, О. Ганоцька та інші. Серед зарубіжних дослідників графічного дизайну слід звернути увагу на

роботу К. Ньюарка «Що таке графічний дизайн?» [5], де розглядаються інструменти та принципи дизайнерської діяльності.

Метою статті є визначення напрямків подальшого вдосконалення навчального-методичного процесу в закладах вищої освіти, зокрема, на дизайнерських факультетах, кафедрах художньо-промислового спрямування, щодо навчання графічного оформлення книг як засобу формування професійного мислення студентів.

В Україні книжкова графіка завжди була на високому рівні. Починаючи з часів бароко, коли українська книжкова гравюра досягла високомистецького рівня до сьогодення, коли видання, оформлені нашими художниками, отримують престижні міжнародні нагороди. Ціла плеяда талановитих художників-ілюстраторів створювала самобутні роботи, що допомагали розкрити твори письменників і поетів. Геніальні творчі знахідки ілюстраторів початку ХХ століття – Григорія Нарбута, Василя Кричевського та багатьох інших заклали високий стандарт національної книжкової графіки, сміливо поєднуючи світові тенденції, академічну освіту та відголоски народної орнаментики. Самобутніми були й експерименти школи Михайла Бойчука. «М. Бойчук та його школа «бойчукістів» також зробили вагомий внесок у розвиток книжкової графіки, втілюючи у ній засади свого нового погляду на завдання образотворчого мистецтва як такого, коріння якого сягає старовізантійських традицій, поєднаних з українською побутово-ужитковою творчістю» [3, с. 17].

У сучасну еру технологій, коли все більше людей обирають замість друкованих книг їх електронні версії, книга стає мистецьким об'єктом. Для графіка, ілюстратора, художника є важливим створити якісний, цілісний твір, що сприятиме розкриттю сюжету твору, створить загальний настрій книги.

Початкова база знань, яку має надати викладач своїм студентам з графічного дизайну містить: знання з основ дизайну, живопису і рисунку, колористики і композиції, спеціальні знання в області графічного дизайну: види і жанри графіки, робота зі шрифтами, типографіка, використання зображень, публікування в графічному дизайні, володіння професійним програмним забезпеченням для графічного дизайну (QuarkXPress, Photoshop, Illustrator, CorelDraw), знання програм 3D моделювання.

Слід відзначити, що в ідеальному випадку студенти як майбутні фахівці з дизайну мають навчитися бачити проблему, виходячи з

власних потреб чи потреб суспільства. Таке бачення сприятиме якомога швидшому вирішенню завдань. Метою викладання даної дисципліни є професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньо-конструкторської майстерності, вмінням самостійно і творчо вирішувати поставлені завдання, а також формування практичних навичок у цій галузі.

Вивчення основ різноманітних видів роботи щодо дизайну книги, а також різних технік виконання ілюстрацій дає можливість опанувати велику різноманітність і багатство художніх засобів, методів зображення і технічних прийомів створення художньо-декоративних творів книжної графіки. Як і в живописних картинах, художня графіка диктує свою власну пластику, свою єдність форми та змісту, свої методи стилізації й узагальнення. Для досягнення виразності графічного образу у тій чи іншій техніці виконання, художники користуються різними прийомами: гіперболізації, мініатюризації, деформації. Тут кожен робить свій вибір.

У наш час зацікавити студентів звичайною академічною інформацією досить важко. Тому, справжній викладач вміє так організувати справу, що у ході пізнавальної діяльності виникають і вирішуються протиріччя, а не пропонуються інформативно готові положення, які залишається брати до відома, фіксувати, запам'ятовувати. Останнє і справді не ефективно. І це зрозуміло, адже рушійними у пізнанні, як і у будь-якому розвитку загалом, є не зовнішні, а внутрішні протиріччя. Вирішення внутрішніх суперечностей якраз і викликає задоволення від роботи. Такий метод результативний, оскільки сприяє самостійній творчості. Успішність реалізації мети, завдання з книжкової графіки, передусім залежить від мотивації, комплексу властивих студенту мотивів, які будуть спонукати і спрямовувати його пізнавальну діяльність. Провідним внутрішнім мотивом виступає інтерес до даної дисципліни, яка вивчається. Його наявність є однією з головних умов ефективності навчальної діяльності та свідчення її правильної організації [4].

Робота над графічною композицією в системі підготовки студентів художніх спеціальностей на факультеті мистецтв – явище складне й багатогранне. Адже книжкова графіка – це дисципліна, покликана розвинути максимум можливих умінь і навичок у роботі із графічними матеріалами, їх можливостями, засобами художньої виразності. Водночас, робота студента над оформленням книги спонукає їх до саморефлексії, допомагає розкрити внутрішній творчий потенціал, виразити власне *художнє* бачення, розкрити індивідуальний почерк

художника-графіка. З огляду на це викладач дисципліни «Книжкова графіка» має чітко уявляти ті завдання, які він може запропонувати студентам. До того ж, він сам повинен на високому професійному рівні володіти всіма можливими засобами художньої виразності у такій спеціальній галузі як книжкова ілюстрація, яка певною мірою відрізняється від інших різновидів графіки та має свої специфічні характеристики [3].

Студенту слід звертати більше уваги на те, наскільки гармонійний вигляд має кожна окрема ілюстрація щодо інших. Вдале вирішення загального вигляду книги залежить від знання її композиції, до складу якої можуть входити обкладинка, титульний аркуш, фронтиспис, ілюстрації, заставки, кінцівки, ініціали. Кожен із цих компонентів може бути окремим витвором мистецтва, однак між собою всі частини оформлення книги взаємодіють у спільній єдності обраних художником засобів і способів зображення. Під цим розуміється використання на всіх етапах ідентичних матеріалів (наприклад, туш, перо, позолота або поєднання монохромного графічного зображення з поліхромним акварельним), а також єдиного стилістичного підходу. Стиль же багато в чому залежить і від змісту літературного твору, і від індивідуального художнього бачення кожного окремого студента, і, часто, від умов завдань. Саме тому важливою стороною мистецтва книжкової графіки, як зазначає Давиденко Л. [3], є обов'язкове врахування особливостей поставленого завдання. Студент має працювати в жорстко визначених межах формату аркуша книги. Студент не може змінювати пропорції аркуша, що створює певні труднощі, особливо в композиції. Виходячи з обов'язкового формату, студент визначає обсяг книги, кількість і вигляд елементів, її розподіл по всій книзі, для нього має бути зрозумілим, яким шрифтом буде набрано текст, якими є пропорції смуги набору та берегів сторінок.

Отже, оволодіння основними художніми засобами виразності дає змогу опанувати на високому рівні мистецтво книжкової графіки. Для графіка, ілюстратора, художника є важливим створити якісний, цілісний твір, що сприятиме розкриттю сюжету твору, створить загальний настрій книги. Подальше дослідження окресленої проблеми передбачає продовження вивчення особливостей книжкової графіки й методів її викладання в умовах вищої художньо-педагогічної освіти.

Список використаних джерел:

1. Ганоцкая О. В. Дизайнерское образование в Украине в условиях современных реформ. Графічний дизайн: історія, сучасність та перспективи розвитку. Всеукраїнська науково-практична конференція, Харків, 17 жовтня 2012 року. Харків : ХДАДМ, 2012. С. 5.
2. Гладун О. Глобалізаційний і національний вектори розвитку графічного дизайну України. Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії: Зб. наук. пр. Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2007. Вип. 7. С. 45-49.
3. Давиденко Л. Засоби художньої виразності у книжковій графіці: традиції та інновації. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2014. С. 115-117.
4. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. С. 17-80
5. Квентин Ньюарк. Что такое графический дизайн? Руководство по дизайну. Москва : АСТ, Апрель, 2015. С. 256.
6. Сбітнева Н. Ф. Графічний дизайн: до історії становлення. *Вісник Харківської державної академії дизайн та мистецтва*. 2008. № 2. С. 96-105.
7. Серов С.І. Стиль в графическом дизайне. 60-80-е годы. Москва : ВНИИТЭ, 1991. С. 5.

Лукашук А.В.

магістр;

Буяло Т.Є.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ У 7-9 КЛАСАХ

В Україні триває реформування системи освіти відповідно до впровадження нових стандартів навчання, задекларованих Концепцією Нової української школи [2]. Основними завданнями Нової української школи стало формування ключових і предметних компетентностей школярів, зміна освітньої парадигми у руслі дитиноцентризму та природоцентризму. Інструментом становлення нової освіти є